

Ο δρόμος για τον Θεό περνά μέσα από τον πλησίον (Δημήτρης Ιωάννου, Φιλολόγος - Συγγραφέας)

/ [Πεμπτουσία](#)

Η σκέψη λοιπόν ολόκληρη του Αγιορείτη Γέροντος θα μπορούσε να συνοψιστεί στο δίδαγμα «ο δρόμος για τον Θεό περνά μέσα από τον πλησίον». Αυτό μάλλον είναι το κεντρικό μήνυμα του έργου του. Τι είναι όμως αυτό που προσδίδει στην κοινωνία μας με τον άλλον αυθεντικότητα και γνησιότητα; Θα πρέπει λοιπόν ευθύς εξαρχής να πούμε ότι, συν τοις άλλοις, πέρα από όσα είναι ήδη γνωστά, τη σχέση μας με τον αδελφό θα πρέπει να διέπει ένα πνεύμα «λεπτότητας», μιας άκρας ευαισθησίας να μην τον πληγώσουμε στο παραμικρό. Αυτή η «λεπτότητα» δεν συνιστά μια ακόμη ηθικολογική επιταγή δίπλα σε πολλές άλλες. Για να μάθει κανείς να φέρεται με «λεπτότητα», θα πρέπει πρώτα από όλα να απαγκιστρωθεί από τα γήινα, τα σάρκινα, που κάθε άλλο παρά πρέπει να ταυτίζουμε με τα «χρειώδη». «Γήινα» είναι όλα τα στενόψυχα, τα

μικρόμυαλα, τα αναξιοπρεπή.

Παράδειγμα, λέγει ο πατήρ, αναφερόμενος βέβαια στη ζωή του Μοναστηριού (όλα αυτά διατηρούν όμως μια αναλογία και με την ζωή ενός «κοσμικού», ενός λαϊκού): «Αν κάποιος ρωτήσει τι ώρα είναι και του απαντούν «εφτά και είκοσι», και έρθει ένας άλλος και του πει «όχι, είναι εφτά και είκοσι πέντε», τότε αυτός που του απάντησε είναι ένας αμαρτωλός, ένας σαρκικός και δεν μπορεί να πάει να μεταλάβει». Και αμέσως ρωτά: «Τι σημασία έχουν πέντε λεπτά λιγότερα ή περισσότερα; Ο δικός μας χρόνος είναι η αιωνιότητα...». Αυτό που θέλει να πει ο Γέροντας εδώ είναι ότι μεταξύ των δύο αδελφών (της Μονής) συνέβη να διαμειφθεί ένας διάλογος, που μπορεί κάποιος τρίτος να άκουσε, ωστόσο αγνοεί τον βαθύτερο λόγο που οι άλλοι επικοινωνήσαν κατ' αυτόν τον τρόπο. Μπορεί να ήθελαν να αποκαταστήσουν την επικοινωνία μεταξύ τους, μπορεί ο ένας να ήθελε απλώς να βοηθήσει τον άλλον να εκδιώξει κάποιον λογισμό ή μια στενοχώρια, και γι' αυτό προσπάθησε να του δώσει αφορμή να πει έναν λόγο. Γιατί άραγε θα πρέπει να παρεμβαλλόμαστε εμείς στο μέσον του «λόγου» των άλλων και να διασπάμε τόσο εύκολα αυτή την κοινωνία των ψυχών, της οποίας αγνοούμε τον βαθύτερο «καρδιακό» ορίζοντα; Αν επρόκειτο για ένα σοβαρό λάθος, με κίνδυνο να διαταραχτεί το πρόγραμμα της αδελφότητας, τότε θα υπήρχε πράγματι δικαιολογία να παρέμβει κανείς. Τώρα, όμως, αυτό που κρύβεται πίσω από την «διόρθωση» είναι κατά βάθος «η αντιλογία στον αδελφό». «Όποιος αντιλέγει στον

αδελφό του και τον στενοχωρεί δεν μπορεί να κοινωνεί», διαβάζουμε (σημειωτέον ότι το «πνεύμα αντιλογίας» είναι ένα πάθος που υποκρύπτει βαθύτερα εριστικότητα και εγωκεντρικότητα).

Βέβαια, στον κόσμο τα πράγματα έχουν διαφορετικά, και κάθε λίγο και λιγάκι «διορθώνουμε» τους άλλους. Αυτό όμως πιθανόν συμβαίνει γιατί συνηθίσαμε να πνίγουμε με την δική μας παρουσία, την υποτιθεμένη «πληθωρικότητά» μας, τους άλλους, γιατί στην ουσία θέλουμε να ακούγεται μόνο ο δικός μας λόγος. Επιθυμούμε να αντηχεί το δικό μας «όχι», που ξεκινά μεν από την «διόρθωση» της ώρας, για να φτάσει τελικά να διορθώσει ολόκληρο τον «καιρό» του συνανθρώπου μας. Και αυτή η προσπάθεια να κανονίσουμε εμείς τον «καιρό» των άλλων, που παίρνει συνήθως τη μορφή της «φλυαρίας», του φόβου ακόμη να σταματήσουμε να μιλάμε, της «περιεργίας και της φιλαρχίας», είναι φυσικό να θλίβει τον συνάνθρωπο. Άλλωστε, όταν μιλάμε, βρισκόμαστε πάντα -πλην σπανίων εξαιρέσεων- στον κόσμο της πλάνης. Άραγε, θα πρέπει κι εμάς να μας το θυμίζουν αδιάκριτα συνεχώς;

Περαιτέρω, ο Γέροντας λέγει, απευθυνόμενος στους μοναχούς, ότι όποιος πει «έναν αργό λόγο, μια είδηση από την επικαιρότητα», ζημιώνει τον αδελφό του πολύ. Μπορεί, εννοεί, κάποιος να προσεύχεται με θέρμη, να έχει αγωνιστεί πολύ να πετύχει αυτή τη φλόγα, τη ζέση στην προσευχή του, και ξαφνικά έρχεται ένας και

τον ρωτά: «Το έμαθες; Στον κόσμο ο τάδε πολιτικός έκανε την εξής παράνομη πράξη...». Γιατί όμως αυτή η κουβέντα συνιστά άραγε αμαρτία; Γιατί αποτελεί, κατά κάποιον τρόπο, «ασχημονία», η οποία και ορίζεται ως η προσπάθεια να «αποσπάσουμε» τον άλλον από το ουσιώδες στο ουτιδανό. Ο μοναχός (αλλά και κάθε άνθρωπος) είναι ο φορέας της δικής του εναγωνίας εσωτερικής πάλης για το αγαθό, δίνει κάθε λεπτό τον αγώνα για ό,τι θα όριζαν οι υπαρξιστές «αγωνία της ύπαρξης», είναι κλεισμένος στο «ταμείο της καρδιάς» του. Έχει ως προσωπικό προνόμιο, δωρισμένο από τον Θεό, την «εσωτερικότητα», την όποια ακριβώς θα πρέπει να μάθουμε να σεβόμαστε πάνω από όλα. Για να βρεθεί κανείς στο Μοναστήρι, ή ακόμη και σ' ένα ναό, για να έχει κλίνει το γόναυ και γείρει την κεφαλή μπροστά σε κάποια εικόνα, σημαίνει ότι κατάφερε, με θεία βοήθεια, να «αποσπαστεί» από την μέριμνα και να επιλέξει το «εν ου έστι χρεία». Δεν θα πρέπει άραγε να αισθανθούμε το μυστήριο; Κάθε άνθρωπος ζητά, έστω κι αν δεν τολμά να το πει μήτε στον εαυτό του, τον σεβασμό αυτής της «ιδιαιτερότητας» και «διαφορετικότητάς» του, της μόνης αληθινής. Όχι βέβαια ότι στον κόσμο δεν θα γελάσουμε και δεν θα αστειευτούμε ή και δεν θα διασκεδάσουμε. Αλλά όλα αυτά μπορούν να γίνουν εν γνώσει του ότι ο άλλος συνιστά «εσωτερικότητα».

Γι' αυτό και είναι λάθος να παραγνωρίζουμε, ή ακόμη και να ακυρώνουμε με τον τρόπο μας, την επιθυμία του άλλου για «αυθεντικότητα», να προσπαθούμε να καταπνίξουμε τον «τροπισμό» της ψυχής του- συνήθως φοβόμαστε την αυθεντική, την νικηφόρα πάλη του άλλου, νιώθουμε να μας βγάζει από την ψευδαίσθηση. Και έτσι, όταν πει κανείς στον άλλο (μοναχό) για τον τάδε πολιτικό, τότε, έστω κι αν δεν το αισθάνεται, συμβαίνει όντως να του έχει επιτεθεί από ψυχοδυναμική άποψη, να του έχει καταφέρει ένα κτύπημα.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)